

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 129/05-23

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 18. augusta 2005 v senáte zloženom z predsedu Jána Mazáka a zo sudcov Alexandra Bröstla a Ľudmily Gajdošíkovej v konaní o sťažnosti S. R., bytom V., zastúpeného advokátom JUDr. M. B., so sídlom P., vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov upraveného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote upraveného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 73/03 takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo S. R. na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov upravené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 73/03 **p o r u š e n é b o l o .**

2. Okresnému súdu Bratislava I **p r i k a z u j e**, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 73/03 konal bez zbytočných prietáhov.

3. S. R. p r i z n á v a finančné zadosťučinenie vo výške 10 000 Sk (slovom desaťtisíc slovenských korún), ktoré mu je Okresný súd Bratislava I p o v i n n ý zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

4. S. R. p r i z n á v a náhradu trov konania vo výške 6 309 Sk (slovom šesťtisícristodeväť slovenských korún), ktoré je Okresný súd Bratislava I p o v i n n ý zaplatiť na účet advokáta JUDr. M. B., P., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 2. mája 2005 doručená sťažnosť S. R., bytom V. (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátom JUDr. M. B., so sídlom P., v ktorej namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov upraveného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote upraveného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „Dohovor“) postupom Okresného súdu Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 73/03.

Zo sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ zaslal 9. júna 2003 Okresnému súdu Bratislava II žalobu proti odporcovi Ministerstvu vnútra Slovenskej republiky (ďalej len „odporca“) vo veci náhrady škody za stratu na služobnom plate spôsobenej nesprávnym rozhodnutím vo výške 63 984 Sk s príslušenstvom. Okresný súd Bratislava II listom z 3. júla 2003 sťažovateľovi oznámil, že vec bola postúpená okresnému súdu ako miestne príslušnému súdu. Dňa 6. augusta 2004 bolo právnenému zástupcovi sťažovateľa doručené vyjadrenie odporcu k žalobe. Sťažovateľ uvádza, že vo veci sa do dňa predloženia sťažnosti ústavnému súdu neuskutočnilo žiadne pojednávanie ani nebol nariadený jeho termín.

Sťažovateľ podal 21. apríla 2004 sťažnosť na prietahy v konaní predsedovi okresného súdu. Na túto sťažnosť do dňa podania sťažnosti ústavnému súdu sťažovateľ nedostal odpoveď.

Podľa názoru sťažovateľa bolo nečinnosťou okresného súdu v označenom konaní porušené jeho základné právo podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj právo podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru, a preto navrhuje, aby ústavný súd vo veci jeho sťažnosti prijal tento nález:

„1. Základné právo sťažovateľa S. R., nar. 25. 09. 1954, bytom V. č. 223, 027 12 L., na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv postupom Okresného súdu v Bratislave I vo veci vedenej pod sp. zn. 8 C 73/03 porušené bolo.

2. Okresnému súdu v Bratislave I sa prikazuje, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 73/03 konal bez zbytočných prietahov.

3. Sťažovateľovi sa priznáva finančné zadostučinenie ako náhrada nemajetkovej ujmy vyjadrenej v peniazoch v sume 100.000,-Sk (slovom stotisíc slovenských korún), ktoré je mu Okresný súd v Bratislave I povinný vyplatiť do dvoch mesiacov od doručenia tohto nálezu.

4. Okresný súd v Bratislave I je povinný uhradiť sťažovateľovi trovy konania vo výške 6 307,- Sk, ktoré pozostávajú z dvoch úkonov tarifnej hodnoty po 2 500, - Sk jeden úkon, plus paušálna suma náhrad 150, -Sk, plus 19 % DPH 503,50 Sk = 3 153,50 Sk x 2 t. j. 6 307, -Sk a to do 15 dní od doručenia nálezu na účet právneho zástupcu JUDr. M. B. advokáta Advokátskej kancelárie v P. vedený vo VÚB a. s. Bratislava, pobočka T. č. ...“.

Ústavný súd sťažnosť sťažovateľa predbežne prerokoval a uznesením č. k. II. ÚS 129/05-9 z 23. mája 2005 ju prijal na ďalšie konanie.

Po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie ústavný súd vyzval predsedu okresného súdu a právneho zástupcu sťažovateľa, aby sa vyjadrili, či trvajú na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie. Predsedu okresného súdu ústavný súd zároveň vyzval, aby sa vyjadril k sťažnosti.

Právny zástupca sťažovateľa oznámil, že netrvá na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie.

Na výzvu ústavného súdu sudkyňa okresného súdu poverená výkonom funkcie predsedu okresného súdu oznámila, že netrvá na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie, a zároveň zaslala ústavnému súdu vyjadrenie k sťažnosti, v ktorom sa okrem iného uvádza:

„Návrh na začatie konania o náhradu škody z dôvodu nesprávneho rozhodnutia štátneho orgánu vo výške 63 984,-Sk s príslušenstvom bol dňa 10. 06. 2003 doručený Okresnému súdu Bratislava II.

Z dôvodu miestnej nepríslušnosti bol spis postúpený na Okresný súd Bratislava I, doručený na tunajší súd 23. 12. 2003 a zároveň boli o postúpení spisu informovaní účastníci konania doručením oznámenia o postúpení spisu.

Dňa 08. 01. 2004 bol spis z kancelárie predložený vyššiemu súdnemu úradníkovi, prostredníctvom ktorého vydal dňa 22. 01. 2004 Okresný súd Bratislava I v Bratislave uznesenie, ktorým vyzval odporcu na vyjadrenie sa k návrhu, pričom odporcovi sa podarilo uznesenie doručiť až 02. 04. 2004.

Odporca doručil svoje vyjadrenia sa k návrhu na začatie konania dňa 03. 05. 2004, a toto bolo následne doručované navrhovateľovi.

Dňa 18. 05. 2005 vyzvala zastupujúca zákonná sudkyňa odporcu, aby v lehote 20 dní do spisu doložil rozhodnutie, na ktoré sa vo svojom vyjadrení k návrhu odvolával.

Toto doplnenie bolo od odporcu súdu doručené dňa 13. 06. 2005.

Ctený ÚS SR s poukazom na uvedené si Vás dovoľujem požiadať, aby bola vzatá na vedomie skutočnosť, že súd v predmetnej veci konal v súlade s platnými právnymi predpismi s ohľadom na množstvo vecí vybavovaných v oddelení 8 C a s ohľadom na skutočnosť, že zákonná sudkyňa, ktorej bol spis pridelený v oddelení 8 C prevzala agendu po predchádzajúcich sudcoch a popri novej agende sa snažila aj čo najskôr vybavovať prevzaté veci. Zákonná sudkyňa v roku 2004 nebola pre dlhodobú práceneschopnosť schopná dlhšie vybavovať spisy, nakoniec sa funkcie sudcu vzdala a oddelenie 8 C bolo prerozdelené medzi dve zastupujúce zákonné sudkyne. V súčasnosti je už v oddelení nová zákonná sudkyňa a termín pojednávania bude vytýčený na september tohto roku.

V prípade, že Ústavný súd SR dospeje k záveru, že bolo porušené základné právo na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov, navrhujeme, aby Ústavný súd SR nepriznal sťažovateľom finančné zadostučinenie z dôvodu nedostatočného personálneho obsadenia Okresného súdu Bratislava I sudcami, vzniknutého po odchode sudkýň do starobného dôchodku, na odborné stáže, na materskú dovolenku ako i neúmerne vysoký nápad vecí na občianskoprávnom úseku...“.

Zo súdneho spisu sp. zn. 8 C 73/03 zistil ústavný súd:

1. Návrh na začatie konania o náhradu škody z titulu nesprávneho rozhodnutia štátneho orgánu vo výške 63 984 Sk s príslušenstvom proti odporcovi bol sťažovateľom doručený Okresnému súdu Bratislava II 10. júna 2003.
2. Okresný súd Bratislava II doručil okresnému súdu ako súdu miestne príslušnému návrh na začatie konania 23. decembra 2003.
3. Okresný súd uznesením z 22. januára 2004 vyzval odporcu, aby sa v lehote 30 dní od doručenia vyjadril k návrhu, a sťažovateľa i odporcu, aby sa v tejto lehote vyjadrili, či súhlasia, aby sa vo veci rozhodlo bez nariadenia pojednávania.
4. Vyjadrenie odporcu bolo okresnému súdu doručené 3. mája 2004. Okresný súd ho zaslal sťažovateľovi listom z 31. júla 2004.
5. Dňa 18. mája 2005 okresný súd vyzval odporcu, aby mu v lehote 20 dní od doručenia výzvy zaslal rozhodnutie ministra, na ktoré sa vo svojom vyjadrení odvoláva. Odporca doručil žiadané rozhodnutie ministra okresnému súdu 13. júna 2005.

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Sťažovateľ sa svojou sťažnosťou domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov upraveného v čl. 48 ods. 2 ústavy

a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru okresným súdom v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 73/03.

Pri sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a porušenie práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru ústavný súd vychádza zo svojej stabilnej judikatúry, v súlade s ktorou „odstránenie stavu právnej neistoty je podstatou, účelom a cieľom práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov“ (III. ÚS 61/98), pričom k vytvoreniu stavu právnej istoty dochádza v zásade až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom nastoľujúcim stav právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (II. ÚS 32/05).

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným priet'ahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva upraveného v čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. práva upraveného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (I. ÚS 70/98, II. ÚS 74/97, II. ÚS 813/00) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú: 1) právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, 2) správanie účastníka konania a 3) postup samotného súdu. Za súčasť prvého kritéria sa považuje aj povaha prejednáwanej veci.

Podľa uvedených kritérií posudzoval ústavný súd aj sťažnosť sťažovateľa.

1. Čo sa týka prvého kritéria, ústavný súd po preskúmaní spisu sp. zn. 8 C 73/03 a dokumentácie predloženej sťažovateľom dospel k záveru, že z faktického ani právneho hľadiska veci tohto druhu nemožno považovať za zložitú. Doterajší procesný postup súdu v danej veci však neumožňuje urobiť podrobnejšie hodnotenie.

2. Ústavný súd po zhodnotení doterajšieho správania sťažovateľa ako účastníka konania konštatoval, že sťažovateľ určitým spôsobom prispel k celkovej dĺžke konania, keď podal návrh nepríslušnému súdu, ako aj tým, že k návrhu nepriložil základný listinný dôkaz; urobil tak až na výzvu konajúceho súdu.

3. V rámci posledného kritéria ústavný súd hodnotil postup súdu v doterajšom priebehu konania vedeného pod sp. zn. 8 C 73/03. Vychádzajúc z obsahu súdneho spisu ústavný súd dospel k záveru, že v období od 23. decembra 2003 do dňa doručenia sťažnosti

ústavnému súdu okresný súd získal len vyjadrenie odporcu a až po roku vyzval odporcu na doručenie rozhodnutia ministra, na ktoré sa vo svojom rozhodnutí odvoláva. Toto obdobie nečinnosti ústavný súd vyhodnotil ako obdobie, v ktorom okresný súd spôsobil zbytočné priesťahy v konaní, a tým porušil základné právo sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru.

Ak ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby podľa čl. 127 ods. 2 ústavy vysloví, že k porušeniu práva alebo slobody došlo právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom, prípadne nečinnosťou, zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah, prípadne prikáže tomu, kto právo alebo slobodu porušil, aby vo veci konal. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy môže ústavný súd zároveň na žiadosť osoby, ktorej práva boli porušené, rozhodnúť o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia.

Pretože namietané konanie nebolo do času rozhodovania ústavného súdu o sťažnosti ešte právoplatne ukončené, ústavný súd prikázal okresnému súdu, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 73/03 v ďalšom období konal bez zbytočných priesťahov.

V nadväznosti na rozhodnutie o tom, že bolo porušené základné právo sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a jeho právo podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru, sa ústavný súd zaoberal aj žiadosťou sťažovateľa o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia. Aj keď ústavný súd prikázal okresnému súdu, aby v konaní sp. zn. 8 C 73/03 konal bez zbytočných priesťahov nepovažoval vzhľadom na okolnosti prípadu uplatnenie tejto svojej právomoci za dostatočné na to, aby sa dosiahla vo veci účinná náprava, a preto považoval za potrebné rozhodnúť aj o žiadosti sťažovateľa priznať mu finančné zadosťučinenie.

Sťažovateľ žiadal, aby mu bolo priznané finančné zadosťučinenie 100 000 Sk s odôvodnením, že *„priesťahmi v konaní na príslušnom súde mi vznikla veľká morálna a majetková ujma predovšetkým tým, že zo strany súdnej moci sa mi nedostalo právnej ochrany v prípade rozhodovania o žalobnom návrhu vo veci, ktorá mi bola spôsobená podľa môjho názoru nesprávnym rozhodnutím“*.

Pri určení výšky primeraného finančného zadost'učinenia vychádzal ústavný súd zo zásad spravodlivosti, z ktorých vychádza aj Európsky súd pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadost'učinenie podľa čl. 41 Dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

Zohľadňujúc predovšetkým obdobie, v ktorom došlo podľa názoru ústavného súdu postupom (nečinnosťou) okresného súdu k zbytočným priet'ahom v konaní, a prihliadnuc na ďalšie okolnosti prípadu (povahu veci) ústavný súd dospel k záveru, že v danom prípade bude priznanie finančného zadost'učinenia vo výške 10 000 Sk (slovom desaťtisíc slovenských korún) s'ťažovateľovi primerané.

Ústavný súd napokon rozhodol podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde aj o náhrade trov konania s'ťažovateľa, ktoré mu vznikli v súvislosti s jeho právnym zastupovaním advokátom JUDr. M. B. v konaní pred ústavným súdom. Ústavný súd ich vyčíslil sumou 6 309 Sk (slovom šesťtisícristodev'ät' slovenských korún) spolu za dva úkony právnej pomoci podľa § 1 ods. 3, § 11 ods. 2, § 14 ods. 1 písm. a) a c) a § 16 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb (vypočítanú zo základu nominálnej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky v prvom polroku 2004 vo výške 15 008 Sk, t. j. 2-krát 2 501 Sk a 2-krát 150 Sk za miestne telekomunikačné výdavky a miestne prepravné, pretože išlo o úkony urobené v roku 2005, a zvýšenej o 19 % DPH, pretože právny zástupca s'ťažovateľa je platcom DPH).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 18. augusta 2005